

Nyheter Sverige

Max Tegmark, professor i fysik och fredsvirare, går till attack mot Sverige för att de inte har skrivit under FN-konventionen mot kärnvapen: "Sverige saknar ryggrad", säger han. Foto: Lars Pehrson

AI-professorn årets svensk – bygger app mot fake news

Han kritiserar Facebook och Google för att manipulera med hjälp av artificiell intelligens. Till hösten ska världsförbättraren Max Tegmark ta upp kampen mot jättarna – med en gratis app mot fake news. Nu utses AI-professorn till Årets svensk i världen.

Birgitta Forsberg
birgitta.forsberg@svd.se

En app som berättar att en artikel är hårt vinklad, att den utelämnar viktiga fakta eller att skribenten är anställd av ett oljebolag. Det är vad svensken Max Tegmark och åtta av hans studenter vid Massachusetts Institute of Technology, MIT, i Boston i USA sysslar med denna coronasommar.

– Vet du vad orsaken är till att människor tror att jorden är platt? frågar han på telefon från sitt hem i välbärgade Winchester utanför Boston.

Och så kommer ett långt resonemang som går ut på att Facebook har en algoritm för att få folk att klicka på saker så att Facebook kan tjäna pengar på annonser.

– Det folk klickar mest på är saker som gör dem riktigt för-

bannade och saker som de håller med om. Det är mycket lättare att hitta saker som folk blir förbannade på om man tillåter sig att ljuga. Fake news och polariseringen där människor sitter i separata filterbubblor är resultatet av Googles och Facebooks algoritmer.

Artificiell intelligens med fake news vill han nu hindra via sin egen AI, som han planerar att dela ut gratis till hösten.

– Inom media är AI mest använt till att manipulera, till exempel genom att få folk att rösta på brexit och Trump. Även reklamen som du får varje gång du surfar är utvald av en AI. Vår idé är att AI i stället hjälper individerna att genomskåda vad företagen gör mot dem.

Det ska han göra genom att hitta

artiklar som ligger lite på gränsen till vad polariserade läsare kan lita på.

– Om du träffar någon som har bött i Nordkorea hela sitt liv kan

”
Inom media är AI mest använt till att manipulera. Vår idé är att AI i stället hjälper individerna att genomskåda vad företagen gör mot dem.

Max Tegmark, fysikprofessor och Årets svensk

du inte begära att den tror på allt du säger. Algoritmerna har hjärntvättat dem, så det gäller att göra det här gradvis, säger han.

Men är inte det också en sorts hjärntvätt?

– Vi driver ett opolitiskt projekt. Vi försöker ge folk korrekta artiklar att läsa.

Entusiastisk är bara förnamnet när det gäller svensken. Fysikprofessorn är övertygad om att vi människor kan använda AI till något bra och att vi dessutom kan pressa världens nio kärnvapenländer till att nedrusta.

Just nu regnar det priser över honom. Förra veckan gav Svenska läkare mot kärnvapen honom sitt anti-atombombsdiplom för hans kamp mot kärnvapen. Och den här onsdagen utser organisationen Svenskar i Världen honom till Årets svensk i världen.

Max Tegmark har också gjort sig känd bland svenska folket, både via sina böcker och sina sommarprat 2008 och 2018. Radioprogrammen producerades av hans lillebror Per Shapiro.

Tegmark växte upp i Bromma som son till den amerikanske matematikern Harold Shapiro och hans svenska hustru Karin Tegmark. Kusinen Karin Tegmark Wisell på Folkhälsomyndigheten är ofta i medierna nu. Han kallar henne "kusin vitamin".

–Min vuxenbild kollapsade när jag var 14 och insåg hur dålig koll vuxna hade.

Han engagerade sig emot atombomber och arbetade ideellt för Svenska Freds då han gick på Blackebergs gymnasium. Sedan dess har han varit engagerad i kärnvapenfrågan.

– Sverige saknar ryggrad, det minsta vi kan göra är att skriva under FN-konventionen mot kärnvapen. Den enda anledningen att inte göra det är för att smöra för Donald Trumps regering. Det ger oss ingen respekt ens i USA.

Max Tegmark läste både ekonomi på Handelshögskolan och teknisk fysik på KTH, där hans far jobbade, innan han disputerade inom fysiken.

Max Tegmark har fått ta emot flera utmärkelser den senaste tiden. Här tilldelas han Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademiens guldmedalj under en ceremoni förra året. Foto: Fredrik Sandberg/TT

Fakta | Nyårslöftet: Att inte gnälla på världsläget

- **Namn:** Max Tegmark
- **Ålder:** 53 år
- **Bor:** Winchester utanför Boston i USA
- **Familj:** Hustrun Meia Chita-Tegmark och två barn från ett tidigare äktenskap.
- **Utbildning:** Civilekonom Handelshögskolan Stockholm, teknisk fysik KTH
- **Gör:** Professor i fysik vid MIT, inriktad på AI.
- Vill förändra världen till det bättre, emot kärnvapen och AI som manipulerar oss. Driver det ideella Future of Life Institute tillsammans med sin hustru.
- **Nyårslöftet:** Att inte gnälla på världsläget utan göra något åt det.
- **Fritidsintressen:** Bergsvandring, simning

SvD

I samband med att han flyttade till USA bytte han från pappas till mammas efternamn för att inte förväxlas med andra i forskarvärlden. Numera är han professor vid MIT i Boston i USA och sysslar med AI. Hans senaste bok heter "Liv 3.0" och handlar om just AI.

– Greta pratar om klimatet, Nick Boström om AI och jag pratade nyligen om kärnvapen. Det är tre exempel på exakt samma sak: att teknikens kraft har utvecklats snabbare än visheten. För Greta är det kemien med fossila bränslen, för Nick är det datatekniken och för mig är det fysiken.

Men så lyfter han upp biologin som ett lysande positivt exempel: Kapprustningen med biologiska vapen slutade med att de blev förbjudna.

Det går inte att stoppa tekniken, anser han, men det går att bestämma sig för att använda den på ett positivt sätt. Alltså att inte tillverka kärnvapen, fake news eller mördarrobotar.

– Det är som med elden. Först uppfann vi eld, sedan brandsläckare, brandvarnare och brandkår för att kontrollera elden.

Skillnaden nu är att det inte går att prova sig fram och lära av misstagen. Ett enda misstag så har vi ett kärnvapenkrig eller en övermänsklig AI.

– EU försöker reglera AI genom ett GDPR för AI, men Google och Facebook har en massa använd-

ningar och säger 'vi behöver inga regler, ni kan lita på oss'.

Han fortsätter: – Det finns otroliga framtidsmöjligheter med tekniken om vi skärper oss. Men vi kan även skapa otroligt lidande med svält och andra katastrofer.

”
Det är precis som med en kniv. Den är bra att skära upp mat med, men kan också skada andra människor.

Max Tegmark menar att artificiell intelligens i sig varken är god eller ond, utan det handlar vad man gör med tekniken.

Max Tegmark berättar att han alltid har haft en drivkraft att göra världen lite bättre, att följa sina ungdomsideal, men inte har vetat riktigt hur han skulle göra.

– På nyårsafton 2013 gav jag löftet att inte gnälla på världsläget om jag inte gjorde något åt det.

Han och hans hustru Meia Chita-Tegmark startade ideella Future of Life Institute, som försöker se till att tekniken hjälper människor och har bland annat

fått pengar från Teslagrundaren Elon Musk.

– AI är inte ont eller gott, men det går att använda det till goda eller onda saker. Det är precis som med en kniv. Den är bra att skära upp mat med, men kan också skada andra människor.

Skillnaden är dock att AI är mycket kraftfullare.

– Hela målet med AI är att göra mentala processer bättre än människans. Tusentals forskare strävar mot det målet, men ingen pratar om vad som kommer att hända om de lyckas.

När det gäller media så har han gjort en upptäckt:

– Det största skillnaderna är inte lögnerna och fake news utan det som helt enkelt inte nämns. Konflikten i Jemen skrivs det till exempel väldigt lite om i svensk media. Det är en fruktansvärd tragedi med barn som dör var tionde minut.

Han och hans studenter gör även en AI som är en innehållsförteckning för nyheter.

– När du handlar matvaror står det hur mycket fett och socker det är i dem. Nu gör vi likadant för nyheter, för att man ska se vad man får i sig och vad man vill ha, om man vill ha något annat än det man blir matad med. Ju bättre information folk får om vad som faktiskt händer i världen, desto mer optimistiskt är det för framtiden. ■

Uppgradera din eSvD så att du har den senaste app-versionen

Med eSvD får du en uppdaterad tidning

Varje kväll klockan 20.00 publiceras din digitala tidning eSvD, så att du kan ta del av kommande tidning i förväg. Några timmar senare, klockan 00.30, kommer alltid en uppdaterad utgåva av eSvD, utökad med kvällens senaste nyheter.

Med eSvD får du lätt tillgång till samma kvalitet journalistik som i den tryckta tidningen, även när du inte har med dig papperstidningen.

➔ **Ladda ner eSvD till din mobil eller surfplatta**

SvD